

KEKSALAR MEHNAT QABULIYATINING FAOLLASHUVIGA TA'SIR QILADIGAN XAVF OMILLARNING TAHLILI

Yuldashova N. E.

Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Samarqand, O'zbekiston

Kirish. Keksa insonlar jadal rivojlanayotgan ijtimoiy-demografik guruh bo'lib, mamlakat aholisining beshdan bir qismini tashkil etadi va 2025 yilga borib 60 yoshdan oshganlar soni bir milliarddan oshadi, bu sayyoramiz umumiy aholisining 15 foizini tashkil qiladi. Shu munosabat bilan qariyalarning hayot sifatini saqlab qolish muammosi mavjuddir.

Tadqiqot maqsadi. Salomatlik holatini tahlilini o'tkazish va keksa yoshdagilar uchun xavf omillarini aniqlash

Tadqiqot materiallari va usullari. Tadqiqot Samarqand shahar 3-son oilaviy poliklinikasi ga qarashli aholisida o'tkazildi. Tadqiqot ob'ekti - Samarqand shahar 3-son oilaviy poliklinikasi mahalla kesimidagi keksa bemorlar tanlab olindi. Tadqiqotda 60 yoshdan 90 yoshgacha bo'lgan 137 kishi ishtirok etdi. Barcha bemorlardan ularning sog'lig'I, hayot sifati va mehnat qobiliyati pasayishiga olib keluvchi sabablarini tavsiflovchi anketa savollariga javob berish taklif etildi.

Tadqiqot natijalari. Tadqiqotni olib boorish uchun 2 guruhga ajratildi: 1-guruh - mehnat qabuliyatini saqlab qolgan insonlar (29 kishi) va 2-guruhda ishlamaydigan bemorlar (108 kishi). Yosh guruhlari nisbati quyidagicha edi: 1-guruh: 60-74 yoshgacha - 82,8%; 75-89 yosh gacha - 17,2%; 2-guruh: 60-74 yoshgacha - 63,9%; 75-89 yoshgacha - 36,1%. Ikkala guruhda ham ayollar ustunlik qildi: ayollar 58,6% va 67,6%ni, erkaklar - 41,4% va 32,4%ni tashkil etdi. Respondentlarning hayot sifati va mehnat qobiliyatining pasayishiga asosiy sabablardan biri ulardagi mavjud kasalliklar: yurak-qon tomir tizimi kasalliklari (57,5%), siydik chiqarish tizimining patologiyasi (56,3%), tayanch-harakat tizimi kasalliklari (48,3%), bronx- o'pka tizim kasalliklari (47,6%), oshqozon-ichak trakti (28,3%) va asab tizimi (7,8%) kasalliklari bo'ldi. Aniqlanishicha, bemorlarning atigi 26,2 foizi dispanser hisobida turadi. Rejali profilaktik tibbiy ko'riklarda 1-guruhdagi bemorlar bemorlarga qaraganda tez-tez qatnashib 28,3%, 2 va 2-guruhdagi lar 10,1 %ni tashkil etdi. Ishlaydigan keksa bemorlar guruhida salomatlig'ining yomonlashuvi sababli poliklinikaga tashrif buyurishi yoki kasalxonaga yotqizishi 65,5%ni tashkil qilgan bo'lsa, ishlamaydigan bemorlar 87,9%ni tashkil qildi. Qayd etilishicha, o'z salomatligi va jismoniy faolligini saqlash maqsadida birinchi guruhdagi bemorlarning 67,3 foizi jismoniy tarbiya mashg'ulotlari bilan shug'ullanadi (jismoniy mashqlar bilan davolash, har kuni 30 daqiqa yurish, salomatlik guruhlari va boshqalar). Ikkinchi guruhda bu ko'rsatkich atigi 15% ni tashkil etdi.

Xulosa. Bundan ko'rinib turibdiki, mehnat faoliyati bilan shug'ullanadigan keksa bemorlarda ishlamaydiganlarga qaraganda poliklinikaga murojaat qilish va kasalxonaga yotqizish kamroq ekanligi aniqlandi. Keksa bemorlarni dispanser kuzatuvi, kasalliklarning qaytalanishlarini o'z vaqtida davolash va rejalashtirilgan profilaktik ko'riklar, shuningdek, muntazam jismoniy faollik keksa odamlarning faol hayotiy turmushini va mehnat qobiliyatini saqlab turish mumkinligi xulosa qilindi.